

All rights reserved © SIA Cobold Exports.
Any duplication or distribution of the information contained herein is strictly prohibited.

1. KOKKUVÕTE

A. UURIMUSE ALA

Uurimus hõlmab 3 Balti riigi - Läti, Leedu ja Eesti - soojusisoleermaterjalide turgu. Turu suuruse kindlaksmääramiseks kasutatakse andmeid kõikidelt suurematelt ettevõtetelt, kes toodavad soojusisoleermaterjale - peamiselt mineraalvatti ja vahtpolüstürooli, kuid ka andmeid suurematelt ehitusmaterjali kaubandusvõrkudelt.

Tähtsusetu osa turust hõivab ka pressitud polüstürool, millega arvestati turu kogumahu määramisel.

B. ÜLEVAADE TÖÖSTUSEST

Balti riikide soojusisolatsiooniturul domineerivad mineraalvatid, mis hõlmavad peaaegu 68% kogu Balti riikide turust ehk 1,9 miljonit kuupmeetrit 2004. aastal, vahtpolüstürooli osakaal saavutas 30,6%. Kogu Balti riikide soojusisolatsioonituru maht on 2,8 miljonit kuupmeetrit.

C. ÜLEVAADE TURUST

Mineraalvattide segmendis kõigis Balti riikides suurimad turuosad kuuluvad Paroc ja Isover toodetele. Vahtpolüstürooliturul pole nii tugevaid liidreid, nagu see on mineraalvattide turul, mis on seletatav sellega, et igas riigis juhtivatel positsioonidel on kohalikud ettevõtted, esialgu Läti ettevõtte Tenax hõivab umbes ühe kolmandiku Balti vahtpolüstürooliturust.

D. ARENG TULEVIKUS - PÕHILISED JÄRELDUSED

Soojusisoleermaterjalide tarbimine kasvab kiiresti nii erasektoris kui ka tööstussektoris. Sektori positiivse kasvu põhilisi põhjusi on ehitussektori kiire areng, majanduse üldine areng ja uued, rangemad normatiivid soojusisolatsiooni osas.

Prognooside kohaselt 2005.aastal kivivillast ja klaasvatist soojusmaterjalide tarbimus Balti riikides suureneb 21% ehk 400 000 m³, saavutades 2300000 m³.

Prognoosid näitavad, et vahtpolüstüroolist soojustusmaterjalide turu juurdekasv saab olema umbes 20-25% (umbes 200000m³). Turu laienemine lähimatel aastatel on prognoositav kõigis kolmes Balti riigis.

2.METODOLOOGIA

ETTEVÕTETE VALIMINE

Kasutades andmebaase, Lätis, Leedus ja Eestis valiti välja suuremad ehitusettevõtted, kes oma tegevuses puutuvad kokku soojusisoleermaterjalide kasutamisega, ning ka ehitusmaterjalide kaupluste võrgud.

Samuti identifitseeriti soojusisoleermaterjalide tootjad Lätis, Leedus ja Eestis.

ANDMETE HANKIMISE MEETODID

Uurimuse läbiviimiseks igast riigist valiti küsitlajad, kes valmistati tööks ette tsentraliseeritult. Töö lõppkäigus andmed töödeldi ja analüüsiti Lätis.

Ettevõtete juhtkonda küsitleti telefoniteel, mille tagajärjel saadi informatsiooni konkurentide, levikanalite ja meetodite kohta ning üldistest turu tendentsidest.

Lisaks ettevõtete esindajate küsitlustele korraldati intervjuusid ka tööstusekspertidega, peamiselt informatsiooni hankimiseks turu arengu suunitluste kohta tulevikus.

Andmed turu jaotuse ja dünaamika kohta hangiti andmebaasidest. Täiendavalt kasutati teadete agentuuride, ajalehtede ja tasulise interneti allikate andmeid.

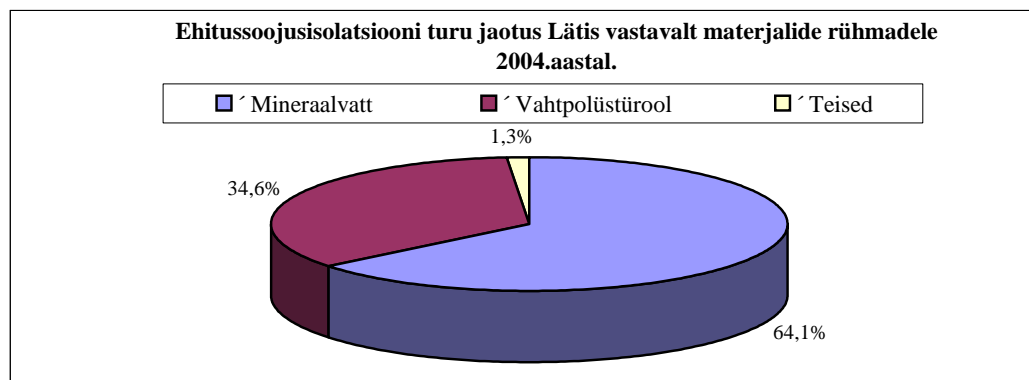
RESPONDENTIDE ISELOOMUSTUS

Ettevõtete respondendid on inimesed, kes otseselt vastutavad tootmis- ja levitusprotsesside eest: tegevdirektor, müügi- ja tootmisosakondade juhatajad.

3.TURG

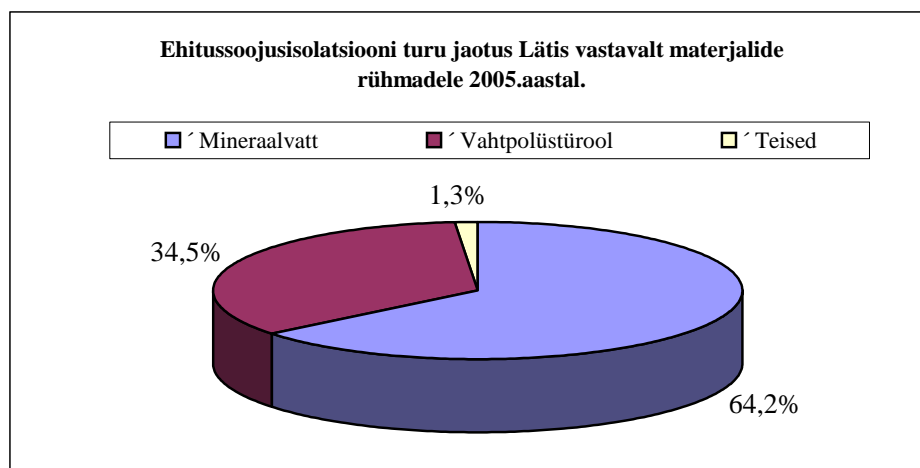
A. TURU MAHT JA DÜNAAMIKA

LÄTI

Joonis 1. - Ehitussoojusisolatsiooni turu jaotus Lätis vastavalt materjalide rühmadele 2004.aastal.

2004.aastal soojusisolatsioonituru suurima osa (64,1%) hõlmasid mineraalvatitooted, nendele järgneb vahtpolüstürool, mis hõlmas 34,6% turust.

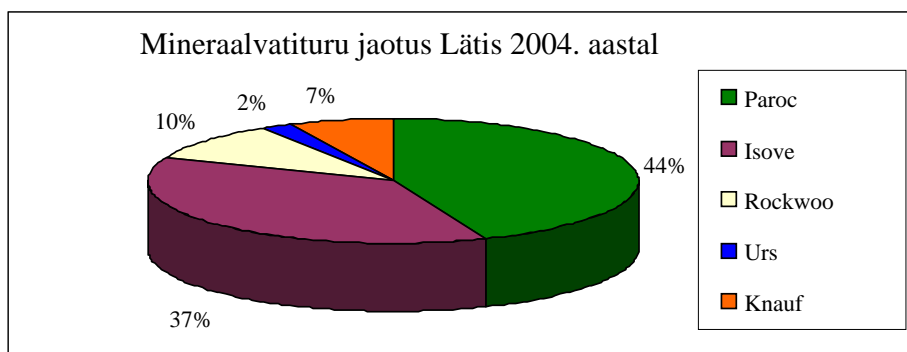

Joonis 2. - Ehitussoojusisolatsiooni turu jaotus Lätis vastavalt materjalide rühmadele 2005.aastal.

Suuri muutusi sel aastal soojusisolatsiooniturul pole oodata ja samuti nagu 2004.aastalgi mineraalvati osa kogu turumahust planeeritakse umbes 64%. Vahtpolüstürooli turg peaks olema umbes 34,5% nagu 2004.aastalgi.

Turul ei ole ette näha suuri muutusi, sest praegu ei ole märgata uusi turust osavõtjaid, kes võiksid muuta situatsiooni turul. Järgmine põhjus, et kiireid muutusi ei ole oodata, on see, et Läti ulatuses soojusisolatsiooniturg on piisavalt täidetud ja kinnistunud, mille tagajärjel sellele pole iseloomulik kiired muutused, nagu seda võib märgata aladel, kus tegutsetakse ainult paar aastat. Kuigi pole oodata ka kiireid muutusi kogu tööstuses, 2005. aastal võrreldes 2004. aastaga planeeritakse ikkagi umbes 20% juurdekasvu. Kui 2004. a. kogu maht oli 752 tuhat kuupmeetrit, siis 2005. aastal kogu turu mahtu planeeritakse umbes 904 tuhat kuupmeetrit.

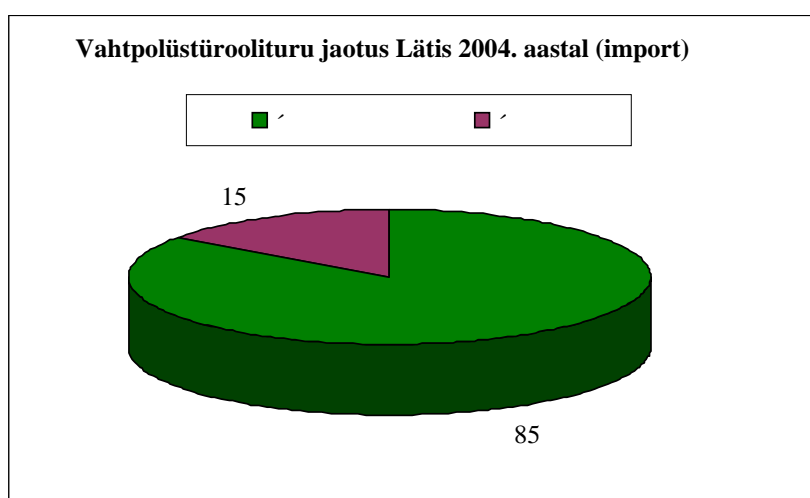
MINERAALVATT

JOONIS 3. Mineraalvatituru jaotus Lätis 2004. aastal

Vastavalt joonisele 3 Läti mineraalvatiturul tugevad positsioonid on Paroc ja Isover toodetel, kokku umbes 80% turu mahust. Need ettevõtted on vanimaid ettevõtteid tööstuses, mille tagajärjel turul neid juba hästi tuntakse. Mineraalvati osas planeeritakse järgmise aasta jooksul umbes 20% juurdekasvu, osutades arengule nii sel alal, kui ka kogu ehituse tegevuses.

VAHTPOLÜSTÜROOL

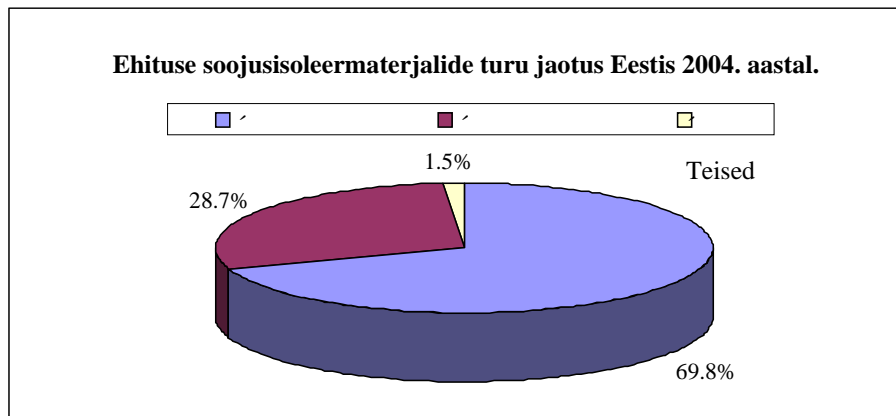

Joonis 4. - Vahtpolüstürooliturul jaotus Lätis 2004. aastal (import)

Impordi maht vahtpolüstürooli turul pole suur, ainult 15% kogu turust, kusjuures suurim osa tuuakse sisse Leedust ja Eestist, nagu näiteks Reideni Plaat (7% Läti turust), ThermiSol (2%), Baltijos Polistirenas (2%).

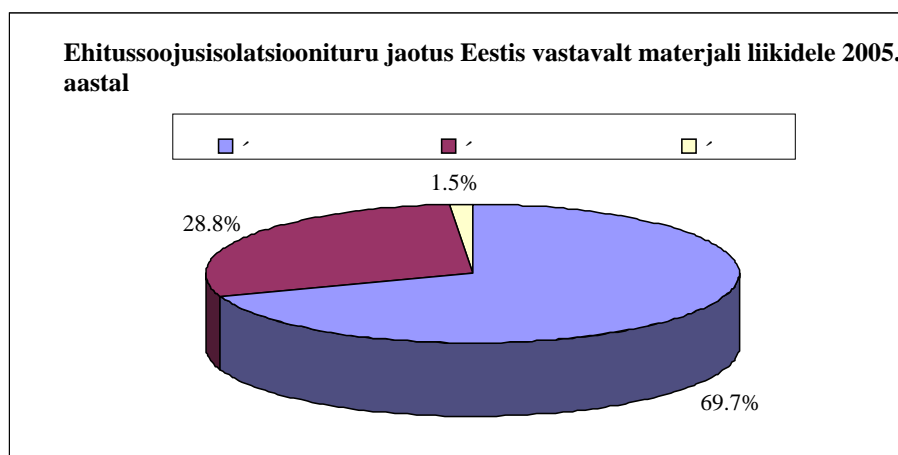
Vahtpolüstürooli alal on ette nähtud umbes 20% juurdekasvu 260-st tuhandest kuupmeetrist 2004. aastal kuni 312 tuhandeni 2005. aastal.

EESTI

Joonis 7. - Ehituse soojusisoleermaterjalide turu jaotus Eestis 2004. aastal.

Samuti nagu Lätis, ka Eestis suurema osa turust hõlmab mineraalvatt, mille osatähtsus on siiski natuke suurem ja saavutab peaaegu 70% kogu turu mahust. Samuti nagu Lätis suuri muutusi soojusisolatsiooniturul pole oodata, mille tagajärjel proportsioonid turul 2005. aastal võrreldes 2004. aastaga säilivad peaaegu samasugustena.

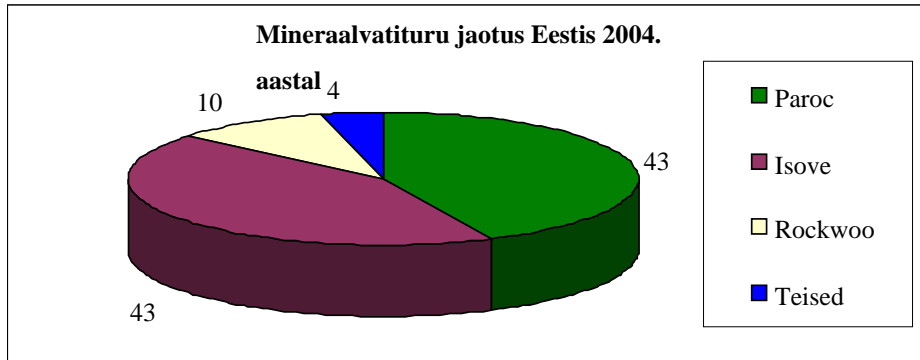
Joonis 8. Ehitussoojusisolatsioonituru jaotus Eestis vastavalt materjali liikidele 2005. aastal (prognoos)

Kogu juurdekasv soojusisoleermaterjalide alal võrreldes 2004. aastaga võiks olla umbes 18%, mahu suurendades umbes 860 tuhandelt kuupmeetrilt kuni 1016 tuhande kuupmeetrini 2005. aastal.

MINERAALVATT

Ka Eestis mineraalvati turul domineerivad Paroc ja Isover, kuid nende ettevõtete osakaal on veidi suurem kui Lätis. Paroc ja Isover ühisturu osa ületab 85%. 2005. aastal mineraalvati turu

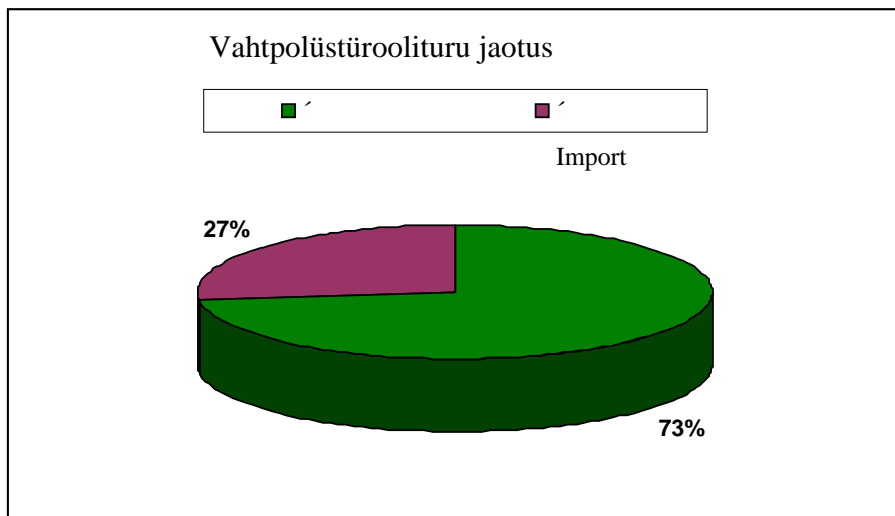
mahus on oodata umbes 18% juurdekasvu, suurendades selle ala mahtu kuni 708 tuhande kuupmeetrini 2005. aastal.

Joonis 9. Mineraalvatituru jaotus Eestis 2004. aastal

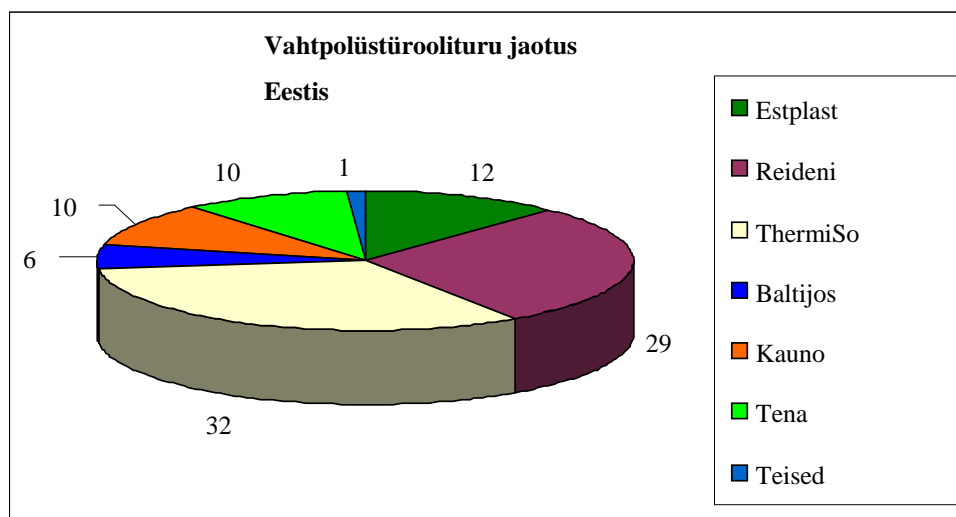
VAHTPOLÜSTÜROOL

Eesti vahtpolüstürooliturul domineerivad kohalikud tootjad, kuid nende osakaal võrreldes Lätiga on väiksem.

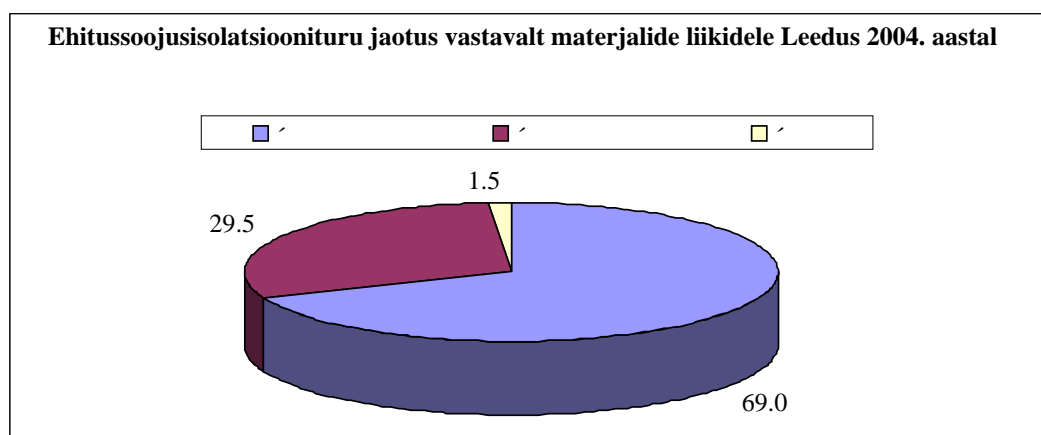
Joonis 10. Vahtpolüstürooliturugaotus Eestis 2004. aastal (import)

Kuigi Eestis on turust osavõtjate hulk samane Lätiga, siiski selle riigi turg on palju tükeldatum kui Läti turg. Selle juhtivad ettevõtted on kohalikud tootjad ThermiSol ja Reideni Plaat, kes hõlmavad vastavalt 32% ja 29% turust. Selline turu jaotus näitab, et sel alal Eestis on ägedam konkurents kui seda on Lätis. Ka vahtpolüstürooli alal on oodata umbes 18% juurdekasvu, ulatudes peaaegu 300 tuhandeni kuupmeetrini aasta lõpul.

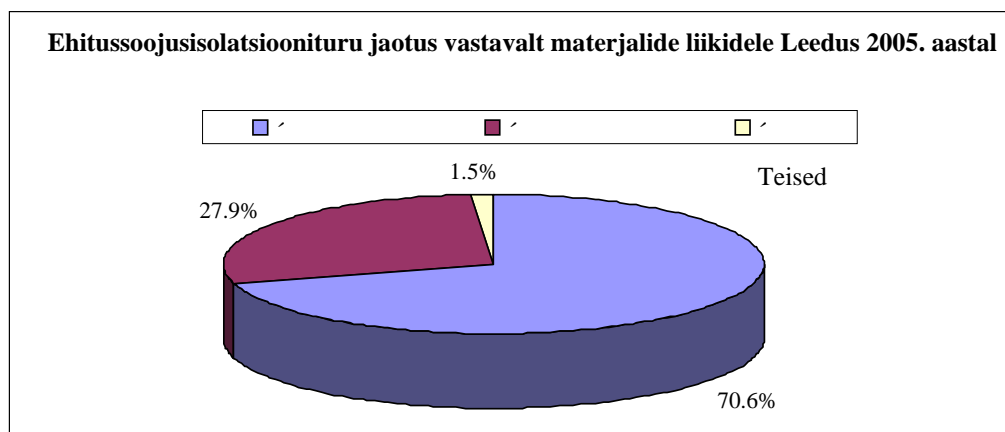
Joonis 11. Vahtpolüstüroolituru jaotus Eestis 2004. aastal

LEEDU

Joonis 12. Ehitussoojusisolatsioonituru jaotus vastavalt materjalide liikidele Leedus 2004. aastal

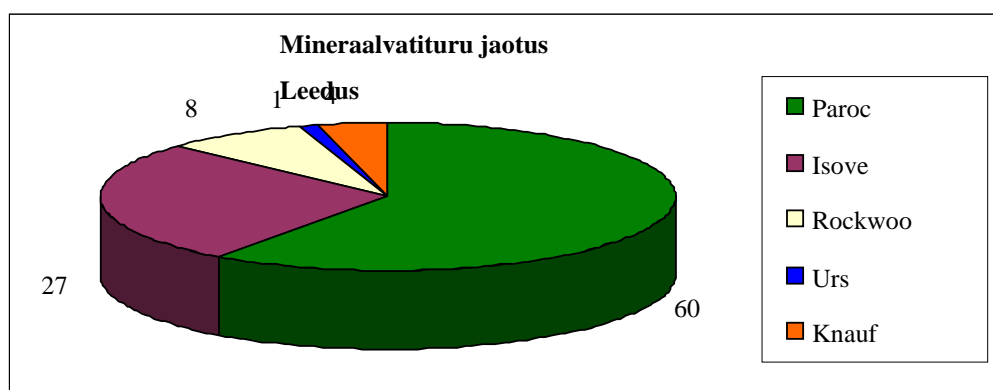
Täpselt samuti kui Lätis ja Eestis ka Leedus soojusisolatsiooniturul domineerib mineraalvatt, mis hõlmab umbes 70% kogu turust. Leeduski 2005. aastal pole oodata erilisi muutusi, sest vastavalt prognoosidele mineraalvati ja vahtpolüstürooli osakaal Leedu turul jääb umbes samasuguseks nagu eelnevalt. Leedus planeeritakse umbes 20%-st juurdekasvu kogu alal kokkuvõttes, suurendades mahtu peaaegu 1,2 miljonilt kuupmeetrit kuni 1,4 miljoni kuupmeetri või isegi suurema mahuni 2005. aasta lõpul.

Joonis 13. Ehitussoojusisolatsioonituru jaotus vastavalt materjalide liikidele Leedus 2005. aastal (prognoos)

MINERAALVATT

Mineraalvati turul Leedus on Paroc ja Isover firmade osakaal peaaegu sarnane teiste Balti riikidega, siiski on Paroc osakaal 60%, mis on seletatav asjaoluga, et ettevõttel on oma tootmine Leedus, mis stimuleeribki toodete kaubandust.

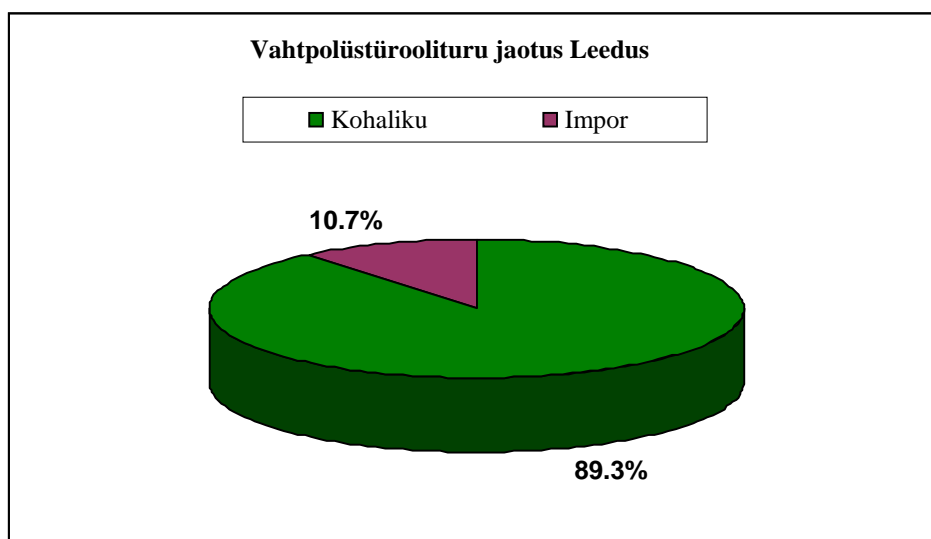

Joonis 14. Mineraalvatituru jaotus Leedus 2004. aastal

Arvatakse, et mineraalvati turundus Leedus suureneb kõige rohkem - üle 23% aasta vältel, ületades 1 miljoni kuupmeetri aasta lõpuks.

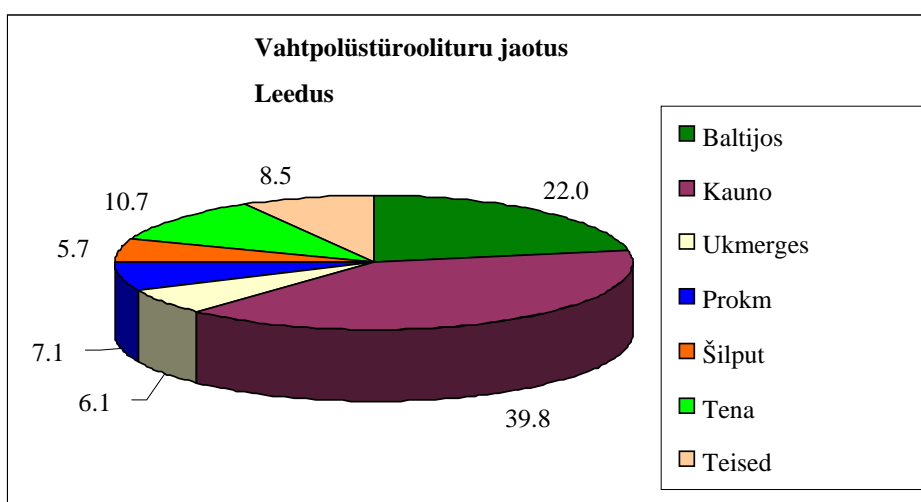
VAHTPOLÜSTÜROOL

Vahtpolüstüroolitööstuses Leeduski suurim osakaal on kohalikel tootjatel ja nende ülekaalu on tunda palju rohkem kui Lätis ja Eestis. Impordi osakaal on ainult 10,7%

Joonis 15. Vahtpolüstüroolituru jaotus Leedus 2004. aastal (import)

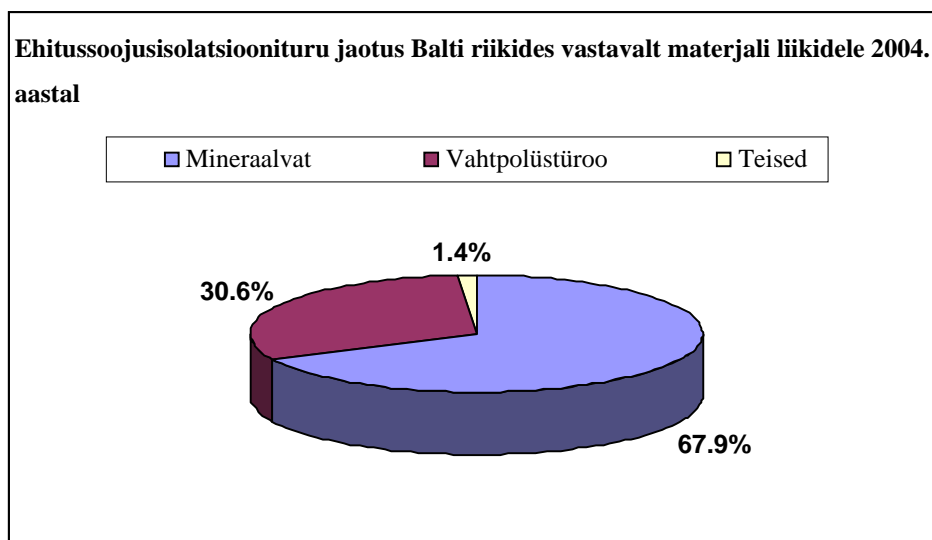
Nagu Eestiski on Leedu turul 2 liidrit: Kauno Šilas ja Baltijos Polistirenas, kes hõlmavad vastavalt 39,8% ja 22% turust, moodustades ühtekokku rohkem kui 60% kogu ühisturust.

Joonis 16. Vahtpolüstüroolituru jaotus Leedus 2004. aastal

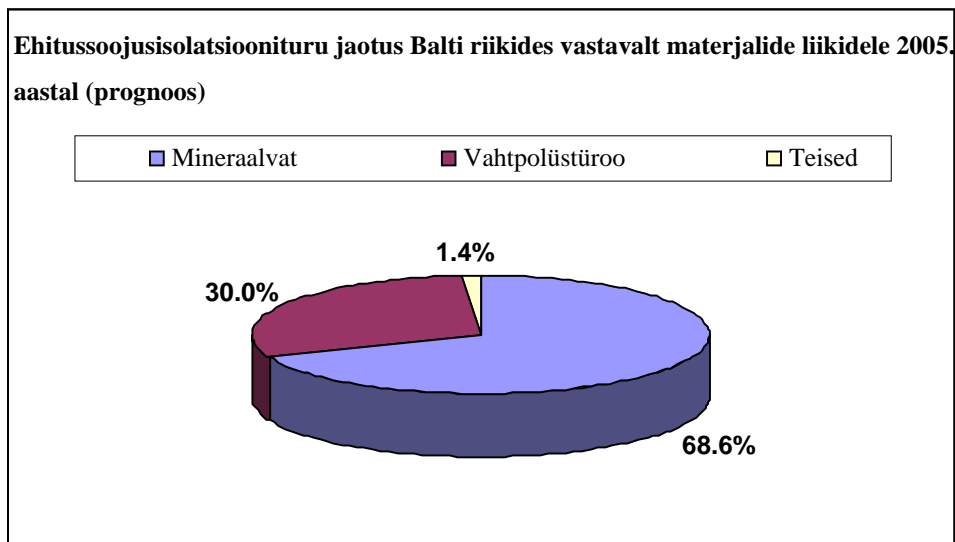
Võrreldes teiste Balti riikidega on Leedus ette nähtav aeglasem juurdekasv vahtpolüstürooli alal - umbes 14%, saavutades 2005. aasta lõpuks 400 tuhat kuupmeetrit.

BALTI RIIKIDES

Joonis 17. Ehitussoojusisolatsioonituru jaotus Balti riikides vastavalt materjali liikidele 2004. aastal

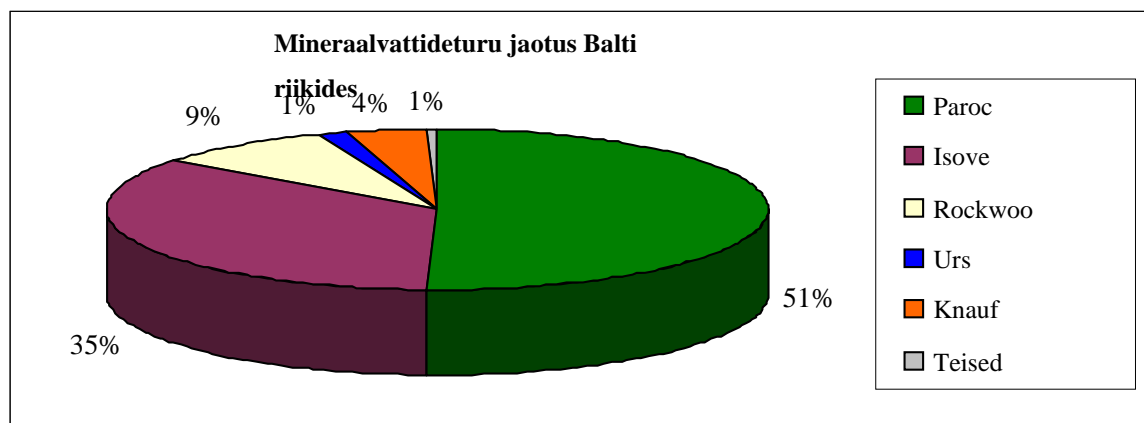
Käsitledes Balti riike eraldi, nenditi, et Balti riikide soojusisolatsiooniturul domineerib mineraalvat, mis hõlmas umbes 68% kogu Balti riikide turust ehk 1,9 miljonit kuupmeetrit 2004. aastal. Kogu Balti soojusisolatsiooniturg on 2,8 miljonit kuupmeetrit. Eelnevatel aastatel võis jälgida vahtpolüstürooli osakaalu suurenemise tendentsi kogu ehitussoojusisolatsioonimaterjalide turul. 2004. aastal vahtpolüstürooli osakaal oli 30,6%, 2003. aastal - umbes 27%, omakorda 2002. aastal - vähem kui 25% kogu soojusisoleermaterjalide turust. Käesoleva aasta jooksul ning ka järgnevatel aastatel pole oodata kiiret vahtpolüstürooli osakaalu juurdekasvu. Eelnevalt täheldati, et 2005. aasta jooksul pole planeeritud kiiret muutust turu situatsioonis, kuid siiski on oodata umbes 20%-st juurdekasvu, saavutades 3,35 miljoni kuupmeetri suuruse mahu 2005. aasta lõpuks. Võib arvata, et veidi kasvab mineraalvati osakaal turul, mida saab seletada asjaoluga, et Leedu turul on oodata suuremat juurdekasvu just mineraalvati liikidel, aga aeglasemat kasvu vahtpolüstüroolil.

Joonis 18. Ehitussoojusisolatsioonituru jaotus Balti riikides vastavalt materjalide liikidele 2005. aastal (prognoos)

MINERAALVATT

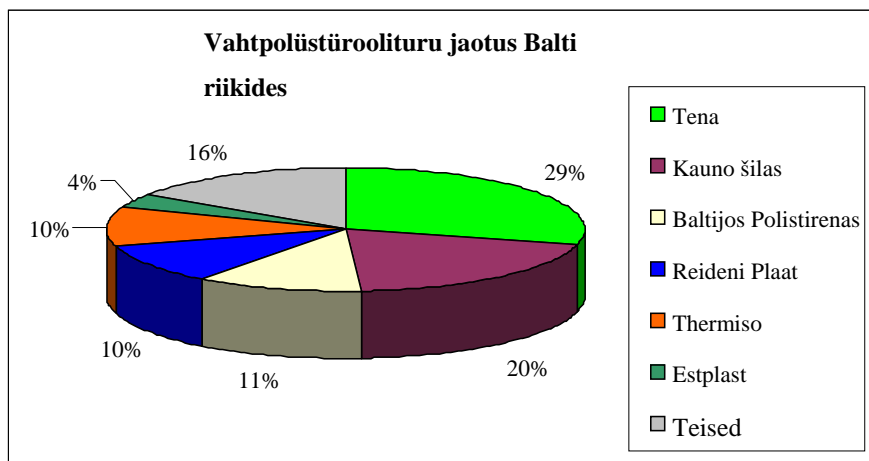
Kõigis Balti riikides suurim turuosa kuulus Paroc ja Isover firmadele. Kuid tänu oma tugevale positsioonile Leedus on Paroc veenev liider ja on saavutanud 0,96 miljoni kuupmeetrise mahu, mis on 51% 1,9 miljoni kuupmeetri suuruse mineraalvattide turu mahust.

Joonis 19. Mineraalvattideturu jaotus Balti riikides 2004. aastal

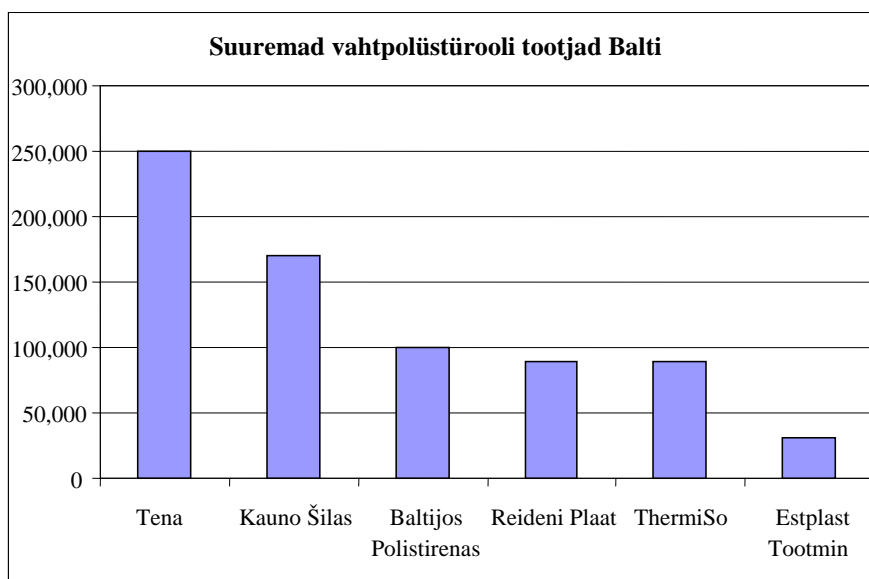
Seevastu Isover hõivab 35% turust, mis annab sellele ettevõttele teise koha.

VAHTPOLÜSTÜROOL

Joonis 20. Vahtpolüstürooliturujaoitus Balti riikides 2004. aastal

Vahtpolüstürooliturul pole nii tugevat liidrit, kui seda on mineraalvati turul, mida saab seletada asjaoluga, et igas riigis juhtivatel positsioonidel on kohalikud ettevõtted.

Joonis 21. Suuremad vahtpolüstürooli tootjad Balti riikides

Järgnevatel positsioonidel on juhtivad Leedu ja Eesti ettevõtted. Leedu ettevõtete ülekaal Eesti ettevõtete üle on seletatav sellega, et on suurem kohalik turg, mille nõudeid on vaja kindlustada.

1. TURU MÄÄRATLUS

Uurimuses turu all mõeldakse kõiki soojusisoleermaterjale, mida müüakse era- ja äri sektorile Balti riikides: Lätis, Leedus ja Eestis. Soojusisoleermaterjalidena on mõeldud peamiselt

vahtpolüstürooli ja mineraalvatti (kivivilla ja klaasvatti), kuid soojusisoleermaterjalide ühisturgu on kaasa arvatud ka pressitud polüstürool.

II TOODE

Soojusisoleermaterjalidena on mõeldud peamiselt vahtpolüstürooli ja mineraalvatti (kivivilla ja klaasvatti), kuid soojusisoleermaterjalide ühisturgu on kaasa arvatud ka pressitud polüstürool.

TÄHTSAMATE SOOJUSISOLEERMATERJALIDE VÕRDLUS

Turul ei leidu soojusisoleermaterjali, mis oleks universaalne ja vastaks kõigile era- ja kaubandustarbijate vajadustele. Peamised tunnused, mille järgi tarbijad valivad tooteid, on materjalide omaduste sobivus konkreetsele lahendusele, hind ja paigaldamisega seotud kulud. Turul müügil olevate toodete laiaast valikust on 2 materjali kahtlemata liidrid - mineraalvatt (MW) ja vahustatud polüstürool (EPS). Mineraalvatina on mõeldud klaasvatti ja kivivilla, sest nende mõlemate materjalide peamiseks tooraineks on mineraalained, põhiliselt silikaat või basalt. Seevastu EPS on orgaaniline aine, mida toodetakse naftasaadustest. Edaspidi on esitatud selle kahe ja teiste saadaval olevate materjalide võrdlemine vastavalt mitmetele tehnilistele näitajatele (Vt. Tabel 1 ja Tabel 2).

TEHNILISED NÄITAJAD:

1. Soojusjuhtivusvõime koefitsient (λ - lambda)

- iseloomustab materjali soojusisoleerivõimet. Ühesuguse soojusisoleerivõime kihi paksusega peab soojust paremini kiht, millel on madalam λ väärtus, niisiis, mida madalam koefitsient, seda parem on materjali soojusisoleerivõime. Levinumate soojusisoleermaterjalide λ väärtus on 0,030-0,15 W/mK piirides;

2. MÕÕTMETE STABIILSUS

- kas materjal selle kasutusajal muudab oma mõõtmeid (tõmbub kokku, paisub, vajub);

3. SÄILIVUS

- materjali vastupidavus vigastustele, mida põhjustavad, näiteks niiskus, kahjurid, ultraviolettkiirgus;

4. TULEKINDLUS

- kuigi tulekahju on erakordne õnnetusjuhtum, oleks siiski vajalik hinnata soojusisoleermaterjali vastupidavust kõrgele temperatuurile;

5. AURU LÄBILASKEVÕIME / VEE IMBUMUS

- kas materjal imab niiskust ja laseb läbi auru, milline on niiskuse mõju materjalile;

6. MATERJALI MÕJU TERVISELE

- kas materjali kasutus ei mõju inimese tervisele kahjulikult;

7. MÕJU KESKKONNALE

- kuidas mõjub ümbritsevale keskkonnale materjali tootmisprotsess ja kasutusaeg, kas pärast kasutusaja lõppu on võimalik materjali kasutada korduvalt või hävitada keskkonnale sõbralikul viisil.

MATERJAL	KESKMINE SOOJUS-JUHTIVUS E KOEFITSIE NT* $\lambda(c)$	MÕÕTMETE VASTUPIDAVUS	KESTVUS-AEG	TULEKINDLUS JA MÜRGISUS PÕLEDES
Tselluloos (ekovatt)	0,090	Kõlbab horisontaalsete pindade katmiseks, on võimalik materjali vajumine	4** (kaitsta niiskuse eest)	4 (põleb halvasti)
Klaasvatt	0,41	Plaatmaterjalid on mõõtmelt vastupidavamad kui rullmaterjalid, puistmaterjal kõlbab	5	5 (ei põle)
Kivivill	0,41	horisontaalsete pindade katmiseks, on võimalik materjali vajumine	5	5 (ei põle)
EPS (vahustatud polüstürool)	0,39	On võimalik materjali kokkutõmbumine, eriti kohe pärast tootmisprotsessi, kui materjal pole valmistatud vastavalt tehnoloogilistele nõuetele	4 (muudab omadusi päikese mõjul)	2 (ise-kustuv, suits mürgine)
XPS (pressitud polüstürool)	0,35		4 (muudab omadusi päikese mõjul)	2 (ise-kustuv, suits mürgine)

PUR (polü-uretaan)	0,027	Hea	4	2 (ise-kustuv, suits mürgine)
Perliit	0,050	Hea	5	4 (põleb halvasti)

Tabel 1. Levinumate soojusisoleermaterjalide võrdlus

* - vastavalt Läti ehitusnormatiivile "LBN 002-01" on soojusisoleermaterjalidele kinnitatud soojusjuhtivusvõime koefitsiendi töötingimuste paranduskoefitsient, mis tuleb lisada materjali soojusjuhtivusvõime väärtusele.

** - hinnang: 5 - väga hea, 4 - hea, 3 - rahuldav, 2 - mitterahuldav

MATERJAL	AURU LÄBILASE / VEE IMAMISVÕIME	MÕJU TERVISELE	MÕJU KESKKONNALE
Tselluloos (ekovatt)	Kõrge auru läbilaskevõime, imab niiskust	Kiud ja lisatud kemikaalid võivad tekitada ärrituse, hoiduda otsesest kokkupuutest	Sisaldab 80% ümbertöödeldud paberit. Tootmine vähese energiakuluga.
Klaasvatt	Kõrge auru läbilaskevõime, imab niiskust.	Kiud võivad tekitada ärrituse, hoiduda otsesest kokkupuutest	Sisaldab 20-25% ümbertöödeldud klaasi. Tootmine keskmiselt suure energiakuluga.
Kivivill	Omadused taastuvad pärast niiskuse mõju lõppemist		Tootmine keskmiselt suure energiakuluga.
EPS (vahustatud polüstürool)	Madal auru läbilaskevõime, imab vähe niiskust	Võib mõjutada ainult inimesi, kes on eriti tundlikud keemiliste ainete vastu	Tootmisprotsessis ei kasutata osoonirikkuvaid keemilisi ühendeid, aga kasutatakse pentaani, mis soodustab sombu tekkimist.
XPS (pressitud polüstürool)	Madal auru läbilaskevõime, ei imab niiskust, toimib auru tõkkena	Võib mõjutada ainult inimesi, kes on eriti tundlikud keemiliste ainete vastu	2004. aastast alates tootmises pole lubatud kasutada osoonirikkuvaid keemilisi ühendeid, aga kasutatakse pentaani, mis soodustab sombu tekkimist.
PUR (polüuretaan)	Madal auru läbilaskevõime	Pole teada, arvatavasti väga tühine	Töödeldakse objektile kohapeal, mitte

			kasutades osooni lõhkuvaid keemilisi ühendeid
Perliit	Kõrge auru läbilaskevõime, madal niiskuse imamisvõime	Ebameeldiva tolmu allikas	Tootmine suurt ei mõju ümbritsevale keskkonnale

Tabel 2. Levinumate soojusisoleermaterjalide võrdlus

Mõlema materjali soojusjuhtivusvõime koefitsiendid on peaaegu ühesugused ning soojusisoleermaterjalidena nad toimivad sarnaselt. Kui käsitleda erinevusi, mis on ära toodud tabelis 1, tuleb märkida, et MW on kõrgema tulekindlusega, aga EPS on kergem ja seoses sellega mugavam paigaldustöodes.

Tavaliselt hoonete ehitamisel või renoveerimisel arvestatakse, et soojusisoleermaterjali kasutusaeg on sama kui hoonelgi, sealjuures aja möödudes toote soojusisolatsiooni omadused ei peaks vähenema. Kuid materjali kasutusaja pikkuse määrab kindlaks väljavalitud lahendus ja töö kvaliteet. Tabelis 2 loetletud tegurid mõjuvad kõige rohkem materjali kauasele vastupidavusele ja omaduste säilimisele kasutusajal.

MINERAALVATT

- Niiskuse mõjul materjali soojusisolatsiooniomadused halvenevad väga kiiresti;
- Intensiivse õhuvoolu mõjul materjalile tema soojusisolatsiooniomadused halvenevad väga kiiresti;
- On võimalik materjali vajumine, kui väiksema tihedusega materjali laotakse väga paksu kihina, või materjali deformatsioon mehhaanilise mõju tagajärjel.

Kõiki eelpool mainitud tegureid võib vältida õige materjali valikuga ja paigaldamisega.

EPS

- Niiskuse mõjul materjali soojusisolatsiooniomadused halvenevad väga vähe;
- Õhuvool peaaegu ei mõjuta materjali soojusisolatsiooniomadusi;
- Pikaajasel kasutusperioodil halvenevad materjali soojusisolatsiooniomadused, kuid seda on arvestatud, osutades materjali parameetritele.

III UURIMUSEST VÄLJAJÄETUD TOOTED

Uurimusest väljajäetud toodete hulka kuuluvad järgmised toodete liigid:

1. Tselluloos (ekovatt),

2. PUR (polüuretaan),

3. Perliit.

IV SENISED TENDENTSID

MINERAALVATIST SOOJUSISOLEERMATERJALID

Mineraalvatist soojusisoleermaterjalide tarbimus on viimastel aastatel pidevalt suurenenud, kuid veidi erinev on juurdekasvu tempo eri Balti riikides.

2004. aastal kogu mineraalvatist soojusisoleermaterjalide (MW) tarbimus Balti riikides ulatus 1900000 m³-ni. Kogu Balti MW turu kasv 2004. aastal oli 15%. Prognoositakse, et 2005. aastal kivivillast ja klaasvatist soojusisoleermaterjalide kogutarbimus Balti riikides suureneb 21% võrra ehk 400000 m³, saavutades 2300000 m³. Kiireimat MW kasvu tänavu on oodata Lätis ja Leedus, veidi ületades 20% piiri, seevastu Eestis kasvutempo võiks olla veidi väiksem kui mõlemas eelnevalt mainitud naaberriigis - tõus umbes 18%, võrreldes möödunud aastal kasutatud MW hulgaga.

LÄTI

Mineraalvati kasutus Läti turul 2004. aastal ulatus kuni 482000 m³, suurenedes 15% võrreldes eelmise aastaga, kui tarvitati umbes 420000 m³. Prognoositakse, et käesoleval aastal mineraalvatist soojusisoleermaterjalide turu suurenemine Lätis saab olema umbes 20,3%, saavutades 580000 m³.

LEEDU

Mineraalvati kasutus Leedu turul 2004. aastal ulatus kuni 818000 m³, suurenedes 17% võrreldes eelmise aastaga, kui tarvitati umbes 700 000 m³. Prognoositakse, et käesoleval aastal mineraalvatist soojusisoleermaterjalide turu suurenemine Leedus saab olema umbes 23,7%, saavutades 1 012 000 m³.

EESTI

Mineraalvati kasutus Eesti turul 2004. aastal ulatus kuni 600 000 m³, suurenedes 11% võrreldes eelmise aastaga, kui tarvitati umbes 540 000 m³. Prognoositakse, et käesoleval aastal mineraalvatist soojusisoleermaterjalide turu suurenemine Eestis saab olema umbes 18%, saavutades 708 000 m³.

VAHTPOLÜSTÜROOLIST SOOJUSISOLEERMATERJALID

Vahtpolüstüroolist isolatsioonimaterjalide tarbimisel kõigis kolmes Balti riigis on viimasel aastatel olnud tendents suureneda, misjuures see kasv on olnud kiirem võrreldes teiste ehitussoojusisoleermaterjalidega. 2004. aastal EPS kogutarbimus Balti riikides saavutas peaaegu 857 000 m³, suurenedes eelmise aastaga võrreldes 33,7% võrra.

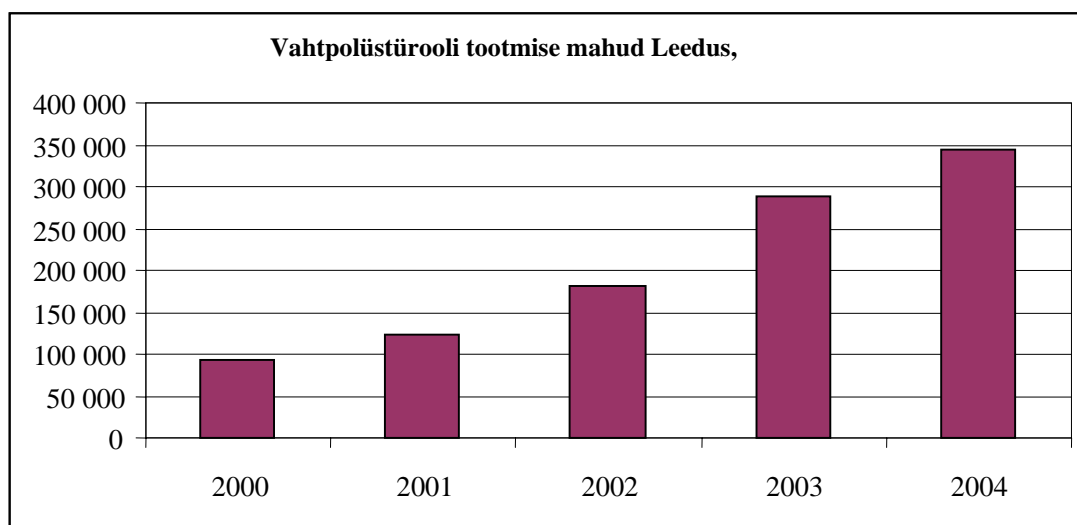
LÄTI

Vahtpolüstürooli tootmine Lätis hakkas kiiresti kasvama alates 2002. aastast, kui sellega hakkas tegelema AS Tenax. 2004. aastal kogu vahtpolüstürooli tootmise maht Lätis oli veidi rohkem kui 280 000 m³, suurenedes eelmise aastaga võrreldes umbes 60% võrra.

Vahtpolüstürooli tarbimus Läti turul 2004. aastal ulatus peaaegu 260 000 m³, suurenedes eelmise aastaga võrreldes 48% võrra. Vahtpolüstüroolmaterjalide tarbimus viimase paari aasta jooksul on tähelepanuväärselt suurenenud, sest 2001. aastal kasutati vahtpolüstürooli umbes 70 000 m³ ehk 4 korda vähem kui praegu. Prognoositakse, et tänavu selle materjali turg suureneb umbes 20-25% võrra. Suuremate turust osavõtjate 2005. aasta esimeste kuude tulemused tõestavad, et aasta esimesel poolel oli kasv 25%.

LEEDU

Vahtpolüstürooli tootmise mahud Leedus on viie aasta jooksul (alates 2000. aastast, kui toodeti ainult 93 000 m³) suurenenud 37 korda ja 2004. aastal ulatusid 345 000 m³-ni. Kõige suurem vahtpolüstürooli tootmismahu juurdekasv oli 2003. ja 2002. aastal - vastavalt 59% ja 48%, omakorda 2004. aastal toodetud vahtpolüstürooli maht suurenes eelmise aastaga võrreldes 19,4% võrra.

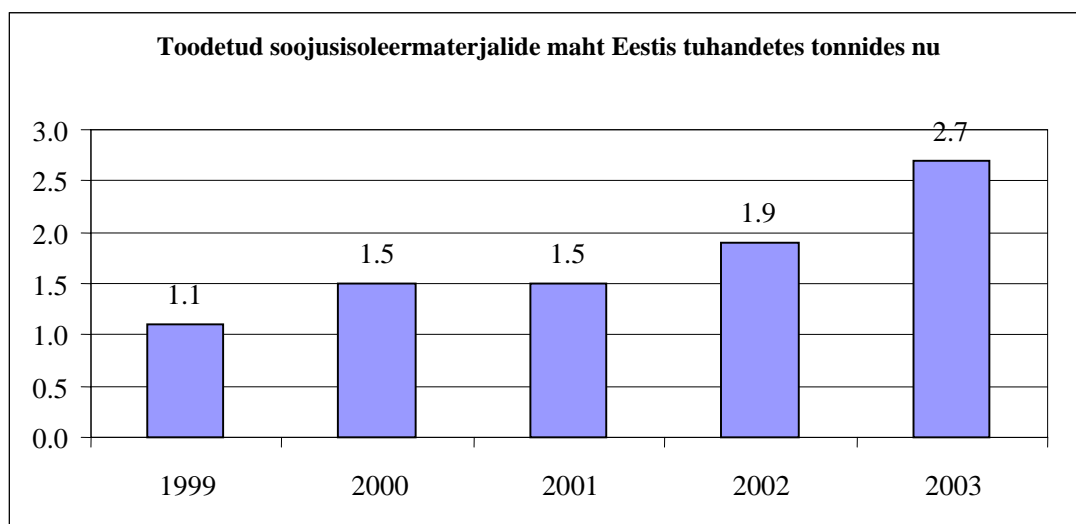
Joonis 22. Vahtpolüstürooli tootmise mahud Leedus

Vahtpolüstürooli tarbimus Leedu turul 2004. aastal saavutas $350\,000\text{m}^3$, mis oli umbes 20% rohkem kui 2003. aastal, kui turul tarvitati $290\,000\text{m}^3$ EPS.

Proгноositakse, et vahtpolüstüroolituru kasv Leedus 2005. aastal saab olema 10-15% raames, omakorda tootmise mahud tänavu võivad kasvada kiiremini kui mullu ning kasvab ka eksport.

EESTI

Vahtpolüstüroolist soojusisoleermaterjalide tootmine Eestis 2004. aastal saavutas $209\,000\text{m}^3$, mis on 46% suurem kui eelmisel aastal, kui toodeti umbes $143\,000\text{m}^3$. 2003. aastal kasv oli peaaegu 3 korda kiirem kui mullu, EPS tootmismahul suurenedes 130,5% võrra.

Joonis 23. Toodetud soojusisoleermaterjalide maht Eestis tuhandetes tonnides

Vahtpolüstürooli tarbimus Eesti turul 2004. aastal ulatus $247\,000\text{m}^3$, mis on umbes 40% rohkem kui 2003. aastal, kui tarbiti umbes $176\,000\text{m}^3$ EPS.

Proгноositakse, et vahtpolüstürooliturg Eestis 2005. aastal suureneb 15-20% raames, kusjuures tootmismahud tänavu võivad suureneda vähem kui mullu.

SEOTUD TÖÖSTUSHARUD

EHITUS

Ehitustegevus ja selle areng mõjutab otseselt ka soojusisoleermaterjalide turgu. Seoses Balti riikide majanduse kiire üldarenguga, sealhulgas ka krediidimahtude suurenemisega, ehitustegevus on kiiresti arenenud ja see on positiivselt mõjunud soojusisoleermaterjalide turule.

Ka 2005. aastal areng jätkub ja aasta esimeses veerandis ehitustegevuse kasv Lätis võrreldes sama perioodiga eelmisel aastal oli 14%, mis oli suurim näitaja EL.

Alates üheksakümnendate aastate keskpaigast ehitustegevus on suurenenud umbes 10% võrra aastas ja 2004. aastal saavutas 635,8 milj. Ls, mis oli eelmise aastaga võrreldes 13,1% suurem (vt. Tabel 3). Just 2004. aastal ehitatud elumajade pindala saavutas tähelepanuväärse tõusu 194 200 m²-lt 452 300 m²-ni.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ehitustööd, milj. Ls (tegelikkudes hindades)	238.1	278.1	360.2	405.0	429.1	432.0	469.3	524.7	635.8
%-des eelmise aasta vastu (võrreldavates hindades)	105.3	108.2	116.5	107.8	108.0	106.0	110.8	113.7	113.1
Ehitatud eluhooned, tuhat m ² kogupindalat	215.6	227.8	224.7	200.5	191.1	188.5	187.6	194.2	452.3
Ehitatud korterite arv	1483	1480	1351	1063	899	800	794	830	n/a

Tabel 3. Ehitustegevusala põhiandmed

Väljastatud ehituslubade arv on täiendav näitaja ehitustegevuse arengu tendentsidest. 2003. aastal väljastatud ehituslubade arv suurenes nii elumajade kui ka teistele ehitistele, ja inseneritehnilistele rajatistele (Vt. Tabel 4). Kõige kiiremini kasvas väljastatud ehituslubade arv elumajade ehitamiseks, kasv jätkus ka 2004. aastal.

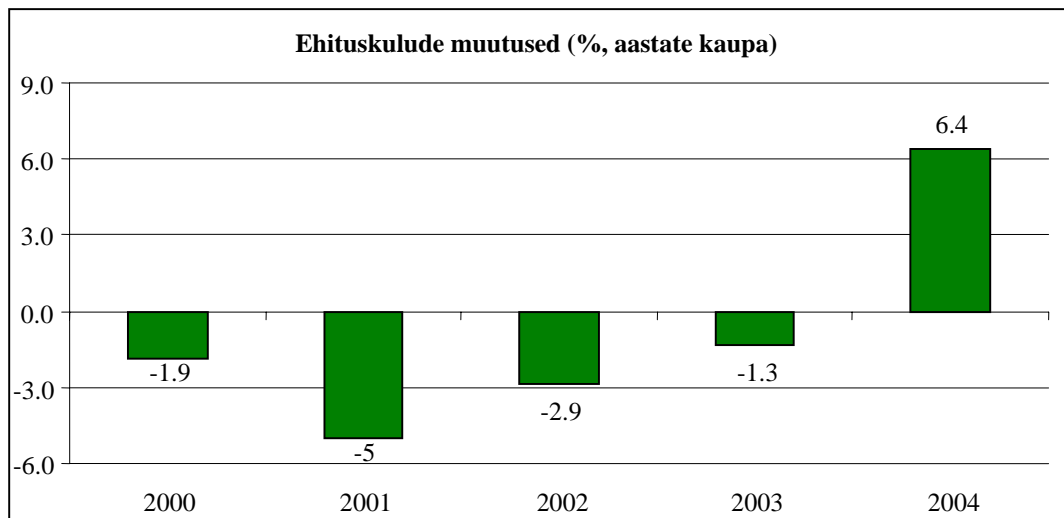
	2002		2003		2004	
	kokku	nendest uusehitu- sed	kokku	nendest uusehitu- sed	kokku	nendest uusehitu- sed
Elumajad	3314	2025	4195	2756	4312	3129
Teised ehitised	3530	1401	3578	1574	n/a	500
Inseneritehnilised rajatised	1744	1180	1772	1154	n/a	1062
Kokku	8588	4606	9545	5484	4312	4691

Tabel 4. Väljastatud ehitusload ehitistele.

Ehituskulude indeksid, kuhu kuuluvad ka ehitusmaterjalide (niisiis ka soojusisoleermaterjalide) hinnad, tööliste töötasu, ka masinate ja mehhanismide korrashoiu- ja eksploatatsioonikulud, on üleelanud allakäigu tendentsi alates 2000. aastast kuni 2003. aastani (vt. joonis 24.). Sellise tendentsi kutsus esile ehitusmaterjalide hindade langus, mis 2003. aastal oli 85,3% 2000. aasta tasemest. 2004. aastal kõik ehitusmaksumuse liigid, s.h. ka ehitusmaterjalid, elasid üle tõusu,

kuigi ehitusmaterjalide hindade tase oli endiselt võrdlemisi madal (Vt. tabel 5).

Ehitusmaterjalide hindade languse peapõhjuseks oli konkurentsi suurenemine ja uute osavõtjate ilmumine turule.

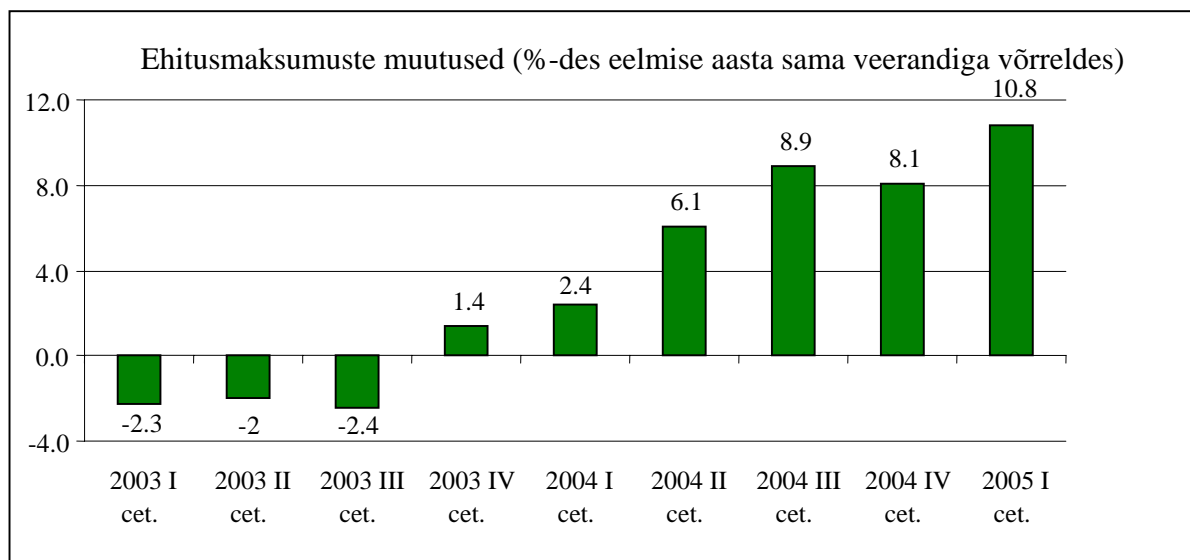

Joonis 24. Ehituse indeksite muutused

	2000	2001	2002	2003	2004
Ehitusmaterjalid	100.0	91.6	88.4	85.7	91.3
Tööliste töötasud	100.0	100.8	99.0	102.3	108.3
Masinate ja mehhanismide korrashoid ja ekspluatatsioon	100.0	102.6	101.6	103.5	113.1
Kokku	100.0	95.0	92.2	91.0	96.8

Tabel 5. Ehituskulude indeksid (2000=100)

Viimaste aastate jooksul ehituse, s.h. ehitusmaterjalide maksumused on hakanud kasvama ja alates 2003. aasta viimasest veerandist on hinnad järkjärgult tõusnud. Kui 2003. aasta viimasel veerandil hinnad olid ainult 1,3% kõrgemad eelmise aasta sama perioodi hindadest, siis 2005. aasta esimesel veerandil see näitaja oli juba 10,8%.

Joonis 25. Ehitusmaksumuste indeksi muutused (%-des eelmise aasta sama veerandiga võrreldes)

B. TARBIJA

Soojusisoleermaterjalide tarbijaid võib liigitada kahte suurde gruppi:

1. erasektor,
2. tööstussektor.

Erasektor hõlmab inimesi, kes hangivad endale soojusisoleermaterjale oma maja soojustamiseks. See sektor on kättesaadav erinevate soojusisoleermaterjalide levitajate kaudu, kes pakuvad ka erinevate ettevõtete kaubamarke. Nii on ostjal võimalik valida endale vastuvõetavam soojustusviis. Balti riikide elanike igaaastase elutaseme tõusu tagajärjel eramajade ehitus aina suureneb, mistõttu prognoositakse selle sektori arengut ka edaspidi.

Tööstussektor hõlmab ehitusettevõtteid, kes teenindavad nii riiklikku kui erasektorit. Tööstuslik sektor kasutab palju sagedamini tootja pakkumisi, vältides levitajaid. Sellepärast tuleb ehitajate leidmiseks kasutada isiklike kontakte, selliselt veendes klienti sõlmima tehingut ja tegema ostu. Teenindades mitmesuguseid objekte just soojustusosalal on ehitajatel vaja jälgida palju rangemaid nõudmisi, kui seda on tehtud senini. Seoses sellega tekib vajadus kasutada aina rohkem mitmesuguseid soojustusmaterjale. Selle põhjuse tagajärjel on oodata ka edaspidist läbiminekku kasvu, mida see sektor võib anda.

C. EDASIPÜRGIVAD JÕUD TURUL

Soojusisoleermaterjalide turgu mõjutavad järgmised tegurid:

1. Sotsiaalsed,
2. Tehnoloogilised,
3. Majanduslikud,
4. Ökoloogilised,
5. Poliitilised.

Sotsiaalsetest teguritest kõneldes tuleb tunnistada, et aina rohkem inimesi soovivad korterite ostu asemel ehitada endale eramaja, mis mõjub positiivselt soojusisoleermaterjalide turule.

Tehnoloogilises osas pole oodata erilisi muutusi, mis võiks kiiresti muuta situatsiooni turul, seega see ala on võrdlemisi stabiilne.

Majanduslikud tegurid on küllaltki heasoovlikud turule, sest paraneb Balti riikide elanike elutase, ka laenusamise toimingud on võrdlemisi lihtsad, mis stimuleerivad inimesi laenuvõtuks, et muretseda endale uus eluase.

Ökoloogilised tegurid on samuti turu arengule heasoovlikud, sest esitatakse aina uusi julgustusnõudeid uutele ehitustele, mille tagajärjel tuleb kasutada aina rohkem soojusisoleermaterjale.

Poliitiline situatsioon Balti riikides on stabiilne, mis lubab ettevõtetel arendada majanduslikku tegevust ilma valitsuse tähelepanuväärse sekkumiseta.

D. TURU LÕIGUSTUMINE

Balti riikide turul on mitmesuguseid soojusisoleermaterjalide tootjaid, kes tutvustavad oma positsiooni mitmesuguselt. Näiteks, sellised ettevõtted, nagu Isover ja Paroc on tutvustanud ennast kõrge kvaliteediga toodete tootjatena, nende tooted on ette nähtud ostjatele keskmisest kõrgemate sissetulekutega, sest nende kaubamärgi toodang on turul üks kallimaid. Osaliselt on see seletatav kaubamärgi aastast aastasse tõusva populaarsusega, kuid ka marketingi aktiivsusega.

On ka selliseid kaubamärke nagu URSA, kes on ennast tutvustanud kui odavat toodangut, mis samas sugugi ei tähenda halvemat kvaliteeti, ainult ettevõtte kaubamärk pole turul nii tuttav, mille tagajärjel URSA peab jälgima madalamat hinnapoliitikat, et leida endale kliente ning suurendada oma käivet.

A. MARKETINGI TENDENTSID

Soojusisolatsioonitoodete turule pole iseloomulikud laialdased marketingi poolt ette võetavad aktiveedid, sest tootjate peamised kliendid on ehitajad, kelle suhtes siis ka kasutatakse erinevaid aktiivsusi, et leida kliente just sellest sektorist. Marketingi aktiivsustega on siin mõeldud vestlusi, tootjate esindajate komanderinguid, et leida uusi kliente ning ka uusi turge. Tootjatel on kasutada erilised summad oma toodangu populariseerimiseks, kuid mõningatel juhtudel korraldatakse ka suuremaid reklaamikampaaniaid.

Ettevõtted teostavad ülalnimetatud marketingi aktiivsusi regulaarselt, kuigi see pole laiale publikule nähtav.

B. MARKETING JA EDASIJÕUDMINE TURUL

On võimalik kasutada mitmesuguseid marketingi võtteid, et leida lähenemistee erinevatele klientide rühmadele. Näiteks, eelmises peatükis loetletud aktiivsused on ette nähtud otsese side loomiseks tööstussektoriga. Kasutades mitmesuguseid massiteabevahendeid, tootja võib leida rohkem kliente erasektorist, kuigi selliseid aktiivsusi ei kasutata tihti, sest palju tähtsam tootjate seisukohalt on tööstuslik sektor.

Veel üks viis, kuidas suurendada toodangu käivet, on mitmesuguste ürituste korraldamine, ka koostöös kaubanduskeskustega. Selliselt vähendatakse kulusid ja saavutatakse soovitud tulemusi.

C. LEVIKUKANALID

Enamas tisoojusisoleermaterjalide tootjad oma toodete levitamiseks kasutavad spetsialiseeritud ehitusmaterjalide kauplusi, sest sel viisil saab hõivata vajalikku lõpptarbijate auditooriumi. Kuid tihti koostöös asjatundjatega (ehitusettevõtetega), soojusisoleermaterjalide tootjad müüvad oma toodangut ilma vahendajate abita.

D. TURUPROGNOOS

Lähtudes ülalmainitud järeldustest ja faktidest, võib julgelt prognoosida, et soojusisoleermaterjalide tarbimuse kasv jätkub nii era- kui ka tööstussektoris. Tänu ehitussektori arengule ja uutele, rangetele normatiividele, uusehitistes ning ka juba olemasolevate ehitiste rekonstruktsioonil tuleb kasutada rohkem soojusisoleermaterjale. Arvestades mineraalvati ja vahtpolüstürooli suure ülekaaluga soojusisoleermaterjalide turul ning oluliste eelistega võrreldes teiste materjalidega, saab prognoosida, et just mineraalvati ja vahtpolüstürooli tootjad saavad suuremat kasu turu laiendamisest.

Seoses elanike elutaseme tõusuga koos suuremate soojusisoleermaterjalide tootjate ja levitajate marketingi kampaaniatega suureneb soojusisoleermaterjalide tarbimus, mis Lätis on praegu 0,37 m³ ühe elaniku kohta. Võrdluseks võib ütelda, et Eestis on see 0,55 m³, aga Soomes - 1,3m³ (Paroc'i arvestused). Ka kompanii Paroc loodab, et soojusisoleermaterjalide tarbimus lähematel aastatel suureneb nii Lätis kui ka teistes Balti riikides, võttes arvesse majaehituse arengut ning ka vajadust arvestada energiasäästu nõudeid.